

7/12.3.2018 Yleiskaavatoimikunnan kokous/Pöytäkirja

Aika: 12.3.2018 klo 10.05 – 12.10

Paikka: kaupunginhallituksen huone, Asematie 7

Osallistujat:

Jäsenet:		Viranhaltijat:	
Tapani Mäkinen, puheenjohtaja	X	Ritva Viljanen, kaupunginjohtaja	X
Susanna Bruun, varapuheenjohtaja	X	Tarja Laine, apulaiskaupunginjohtaja vs.	X
Anniina Kostilainen, jäsen	X	Matti Ruusula, talousjohtaja vs.	X
Johannes Nieminen, jäsen	X	Antti Kari, kiinteistöjohtaja	X
Kati Tyystjärvi, jäsen - klo 11.50	X	Mari Siivola, yleiskaavapäällikkö	X
Solveig Halonen, jäsen	X	Markus Holm, liikennesuunnittelupäällikkö	X
Minna Kuusela, jäsen	X	Tomi Henriksson, asumisasioiden päällikkö	X
Pekka Silventoinen, jäsen	X		
Pentti Puoskari, jäsen	X	Anni Laukka, johdon assistentti, sihteeri	X
Säde Tahvanainen, jäsen	X		
Vesa Pajula, jäsen	X	Muut osallistujat:	
Timo Juurikkala, jäsen	X	Laura Muukka, maisema-arkkitehti	X
		Sakari Jäppinen, yleiskaavasuunnittelija	X
Puhe- ja läsnäolo-oikeus:		Jonna Kurittu, yleiskaavasuunnittelija	X
Juha Hirvonen	X	Timo Kallaluoto, aluearkkitehti	X
Maarit Raja-Aho	-	Tiina Hulkko, liikenneinsinööri	X
Antti Lindtman klo 11.00 -	X	Anna-Riitta Kujala, aluearkkitehti	X
Sari Multala	X	Paula Kankkunen, yleiskaavasuunnittelija	X
		Anna-Mari Kangas, asemakaavasuunnittelija	X
		Ritva-Leena Kujala, viestintäsuunnittelija	X

1. Yleiskaava 2020 luonnoksen valmistelu, osa Länsi-Vantaa ja Kivistö

Yleiskaavaluonnoksen laadinta on käynnistynyt. Kevään aikana toimikunnalle esitellään suunnittelukysymyksiä alueittaisina kokonaisuuksina, joista ensimmäisenä käydään läpi Länsi-Vantaan asioita. Luonnoksen maankäyttötarkastelut on jaettu useampaan eri tarkasteluteemaan, joiden kautta kaupungin kehitysmahdollisuuksia tutkitaan. Teemat on johdettu tavoitteista laaditusta kehityskuvasta. Maantieteellisesti eri teemojen tarkastelualueet menevät osin päällekkäin, mutta valinta on tietoinen, koska näin tulee sama alue tutkittua erilaisten näkökulmien kautta.

Maankäyttötarkastelujen rinnalla tullaan laatimaan useita selvityksiä, jotka liittyvät mm. liikennetarkasteluihin, kulttuurimaisemaan ja luonnonsuojeluun. Eriytymiskehityksen osalta tehdään selvitystyötä mm. uudistavan lisärakentamisen mahdollisuuksista ja vaikutuksista. Selvitykset

tuovat lisätietoa tutkittaviin ratkaisuvaihtoehtoihin ja päivittävät ajan tasalle mm. suojelutilannetta.

Yhteistyössä asemakaavoituksen ja alueiden suunnittelijoiden kanssa laaditaan keskeisistä muutosalueista maankäyttösuunnitelmat. Länsi- ja Luoteis-Vantaan tarkastelut keskittyvät teemoihin Joukkoliikennekäytävä / Ratikkakaupunki; Itä & Länsi, Kehäradan käytävä + asemanseudut, Keskustat, Urbaanit käytävät, Työpaikka-alueet ja Maaseutu.

Toistaiseksi vielä työskennellään vaiheessa, jossa kootaan kaikkia ideoita ja ehdotuksia yhteen aineistoon, jota lähdetään sitten yhdessä analysoimaan. Ehdotusten pohjalta lasketaan seuraavaksi kasvun mahdollisuuksia, jotta väestöennusteen mittakaava konkretisoituu kartoilla. Vasta sitten karsitaan tai tarvittaessa haarukoidaan lisää vaihtoehtoja.

Joukkoliikennekäytävät, länsi

Tarkasteluteemassa selvitetään Länsi-Vantaan osalta joukkoliikenteen runkolinjoja ja mahdollisten raitiotievarausten sijainteja. Runkolinjoja suunnitellaan yhdessä HSL:n kanssa, ja niiden mahdolliset toteutusvuodet vaihtelevat 2020- ja 2050-lukujen välillä. Osa tutkituista linjoista vaatii huomattavasti lisää maankäyttöä ympärilleen toimiakseen runkolinjoina, ja tätä maankäytön lisäämistä tutkitaan yleiskaavatyössä.

Joukkoliikenneteemassa haarukoidaan myös sijaintia mahdolliselle Myyrmäen alueelta Pakkalan suuntaan kulkevalle runkoyhteydelle, joko bussina tai raitiotienä. Samassa yhteydessä tutkitaan millaista maankäyttöä on mahdollista tuottaa tutkittavalle välille. Tavoitteena on löytää sellainen joukkoliikennelinjaus, joka kulkee mahdollisimman suoraan ja olemassa olevien solmukohtien läpi, luo helpot vaihtoyhteydet kehäradan juniin sekä kulkee alueilla, joille on mahdollista osoittaa merkittävästi uudisrakentamista.

Keskustat ja asemanseudut tarkasteluteemat yhdistyvät Länsi-Vantaalla ja Kivistössä. Myyrmäki-Martinlaakson aluetta tarkastellaan yhtenä kaupungin pääkeskuksena, jonne sijoittuu yhteensä neljä kehäradan asemaa: Myyrmäki, Louhela, Martinlaakso ja Vantaankoski. Näiden asemien ympärille kehittyvää kaupunkirakennetta pyritään sitomaan nykyistä eheämmäksi ja vetovoimaisemmaksi kokonaisuudeksi siten, että lähiympäristön kaupunginosat voidaan tukea tämän asemanauhakeskustan palveluihin ja yhteyksiin. Myyrmäki-Martinlaakso keskustakokonaisuudella on kehittyessään mahdollisuuksia palvella myös seudullisena keskuksena.

Yleiskaavatarkastelun ytimessä Länsi-Vantaan ja Kivistön keskustojen / asemanseutujen ympäristössä ovat kaavan mahdollistaman asukastiheyden ja palvelujen monipuolisuuden kytkennät, kaavassa esitettävien keskustamerkkintöjen laajuus ja luonne sekä joukkoliikennedyhteyksien vaihtopaikkojen sijainnit. Yleiskaavatyö hyödyntää merkittävästi sekä Myyrmäkeen että Kivistöön laadittuja/laadittavia kaavarunkotöitä.

Keskustojen maankäytön tiivistämisen tarkasteluissa esiin nousi asemakaavoissa rakennustonteista erilliseen avopysäköintiin varatun maa-alueen suhteellisen suuri määrä, mikä korostuu joillakin alueilla toisia enemmän. Vantaan alueista mm. Myyrmäki on alue, missä pysäköintiin varatun maapinta-alan määrä korostuu alueen vallitsevasta asukastiheydestä huolimatta.

Keskustojen ja erityisesti asemanseutujen maankäytön tehostamisen tarkasteluissa lisärakentamisen mahdollisuuksia haarukoidaan etäisyysbuffereilla asemasta, säteillä 400m – 1km asemasta.

Urbaanit käytävät tarkasteluteemassa haetaan kaupungin sisäänpäin kasvun mahdollisuuksia pääkatujen varsilta. Maankäyttöehdotuksia laaditaan kaupunginosia yhdistävien pääreittien ja keskustojen keskeisten katujen varsille. Tiemäisten katujen varsilta täydennysrakentamisen mahdollisuuksien esittämisen tavoitteena on kaupunkiympäristön toiminnallisuuden monipuolistaminen, rakentamisen tehostaminen sekä kaupunkikuvan ja paikkojen tunnistettavuuden ja käytettävyyden parantaminen.

Katu ympäristöjen laadun parantamisella ja käytettävyyden monipuolistamisella pyritään vaikuttamaan katujen kulkutapajakaumaan siten, että lihasvoimalla liikkuminen olisi helpompaa ja houkuttelevampaa nykyiseen verrattuna. Yksi ilmastoteko, mitä kaupunkisuunnittelu voi tehdä, on pyrkimys vaikuttaa ihmisten liikkumistottumuksiin ja elintapavalintoihin kaupunkiympäristön laadulla. Liikkumistottumuksiin on mahdollista vaikuttaa liikennejärjestelmän lisäksi kaupunkiympäristössä mahdollistettujen reittien määrään ja reittien etäisyyden kokemukseen vaikuttamalla. Virikkeellinen ihmisen mittakaavainen ympäristö reitin varrella houkuttaa etenemään lihasvoimalla paremmin kuin toisen mittakaavan kulkuvälinejärjestelmille luoto ympäristö. Mitä mielenkiintoisemmalla ja helposti lähestyttävämällä ympäristö tuntuu, sitä pidempiä matkoja ihminen on valmis kulkemaan kävellen, pyörällä, rullaillen tai muilla kevyen liikenteen muodoilla.

Urbaanien käytävien tarkastelussa tavoitteena on nostaa jalankulku kulkumuotona pois marginaalista kaupungin pääkaduilla.

Länsi-Vantaan ja Kivistön alueilla tarkastelun kohteina tässä vaiheessa ovat Rajatorpantie, Vantaanlaaksontie, Vaskivuorentie, Louhelantie, Martinlaaksontie, Uomatie-Luhtitie, Raappavuorentie, Martinkyläntie, Pähkirinteentie, Keimolantie, Riipiläntie ja Kannistontie-Kenraalintie katujen varret.

Työpaikka-alueiden tarkastelussa selvitetään erilaisten elinkeinotoimintaan varattujen aluekokonaisuuksien toiminnalliset tulevaisuuskuvat ja mahdolliset muutosennusteet. Muutospotentialisten alueiden kohdalla luonnostellaan maankäyttösuunnitelmia alueiden uudisrakentamisen määrälaskennan pohjaksi. Elinkeinoalueina jatkavien alueiden osalta laaditaan

alueprofilointia työpaikkatoimintojen luonteesta yleiskaavamerkintöjen sisällön ajantasaisuuden varmistamiseksi ja alueiden häiriöriskien kartoittamiseksi.

Länsi-Vantaan ja Kivistön alueilla työpaikka-alueiden tarkasteluun kuuluvat ainakin Vantaankoski, Pähkinärinne, Petikko, Varisto, Petas, Vehkala ja Kaivoksela, missä yleiskaavan muutoksen suunnitelmaa on jo laadittu aiemmin.

Korkearakentaminen on yhtenä tarkasteluteemana yleiskaavan luonnossuunnittelussa. Monissa kaupungeissa korkean rakentamisen tarkastelut ovat lähivuosina olleet ajankohtaisia ja yleispätevää taustatietoa korkean rakentamisen sijoittamisesta suomalaiseen kaupunkiin on siksi hyvin saatavilla. Vantaan tarkastelussa keskitytään paikallisen maiseman, kaupunkikuvan ja lentoliikenteen vaikutuksiin korkean rakentamisen luonteeseen ja sijaintiin. Kansainväliseen kilpailusarjaan rakentamisen korkeudessa Vantaalla ei ole mahdollisuuksia lentoestekorkeuksien vuoksi.

Myös **pientaloalueita** tarkastellaan omana teemanaan. Pientaloalueiden täydennysrakentaminen lisää pientalojen saatavuutta ja edistää alueiden palveluiden, kuten koulujen tai joukkoliikenteen, säilymistä. Karttatarkastelujen perusteella Vantaan pientaloalueilta löytyy huomattavan paljon täydennysrakentamispotentiaalia. Pientalovarantoa on kuitenkin usein haastava hyödyntää, koska se on jakautunut epätasaisesti tonteille.

Joukkoliikennevyöhykkeellä muun täydennysrakentamisen lisäksi myös pientaloalueiden täydennysrakentaminen on erittäin perusteltua. Raitiotienä mahdollisesti toteutuvan joukkoliikennekäytävän alueille pientaloalueiden täydennysrakentaminen saattaa vaatia perinteisestä omakotitalorakentamisesta poikkeavia ratkaisuja kuten esimerkiksi kaupunkipientaloja tai pientalo- ja kerrostalorakenteen sekoittamista.

Vantaan pientaloalueista omaksi kokonaisuudekseen erottuu Kivistö, jossa uuden keskuksen ympärillä on vanhaa pientaloaluetta. Kivistön etuna on kehärata, mutta paikoin lentomelu asettaa erityisvaatimuksia rakentamiselle.

Vapaalan pientaloalueesta on laadittu erilliset Täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet.

Yleisesti asuntoalueiden täydennysrakentamisen linjat nousevat esiin edellä esitettyjen tarkastelujen yhteydessä. Asemakaavayksiköissä laadittavia kaavarunkotöitä hyödynnetään yleiskaavatyössä.

Palveluverkosta yleiskaavaan tullaan nostamaan seudulliset kohteet, rakennettujen alueiden ulkopuolelle sijoittuvat laajat kohteet, esim. liikuntapuistot, matkailupotentiaalia sisältävät kohteet, mm. kulttuurihistorialliset paikat, ja väljään rakenteeseen sijoittuvat laajemmat aluevaraukset. Tavoitteena yleiskaavasunnittelussa on osoittaa tiivistyvän kaupungin palvelurakentamisen mahdollisuudet muun rakentamisen joukossa osana monipuolisten toimintojen korttelirakennetta hyvän saavutettavuuden alueilla.

Viherrakenteen käsittelyä yleiskaavasunnittelussa ohjaa vuonna 2017 valmistunut Vantaan viherrakenneselvitys. Viherrakenteen merkintämaailmaa yleiskaavassa selvitetään muun muassa viherrakenteen kehityskuva -työssä, joka kulkee yleiskaavan rinnalla koko yleiskaavaprosessin ajan. Tähän kokonaisuuteen kuuluvaa aineistoa ovat luonnonsuojelukysymykset sekä laadittavat ekologisten yhteyksien selvitys ja ekosysteemipalveluselvitys. Työn ja selvitysten vaihetta esitellään kesäkuun kokouksessa.

Länsi-Vantaan ja Kivistön alueella toistaiseksi pääosin rakentumattomana olevan Vehkalan työpaikka-alueen mahdollisuutta toimia länteen jatkuvien virkistysalueiden luontoporttina selvitetään.

Yleiskaavan taustaksi kootaan ajantasainen aineisto **kulttuuriympäristön** arvoista. Kulttuurimaisemaselvityksen päivitys yhdistetään kulttuuriympäristölinjauksiin, jotka valmistellaan yleiskaavan rinnalla. Myös tämän työn vaiheesta kerrotaan kesäkuun kokouksessa.

Kaupungin toimivuuden ja siihen liittyvän infrastruktuurin osalta yleiskaavaluonnoksen laadinnassa paneudutaan mm. kaupungin huoltovarmuuden arvioimiseen ja hallintaan.

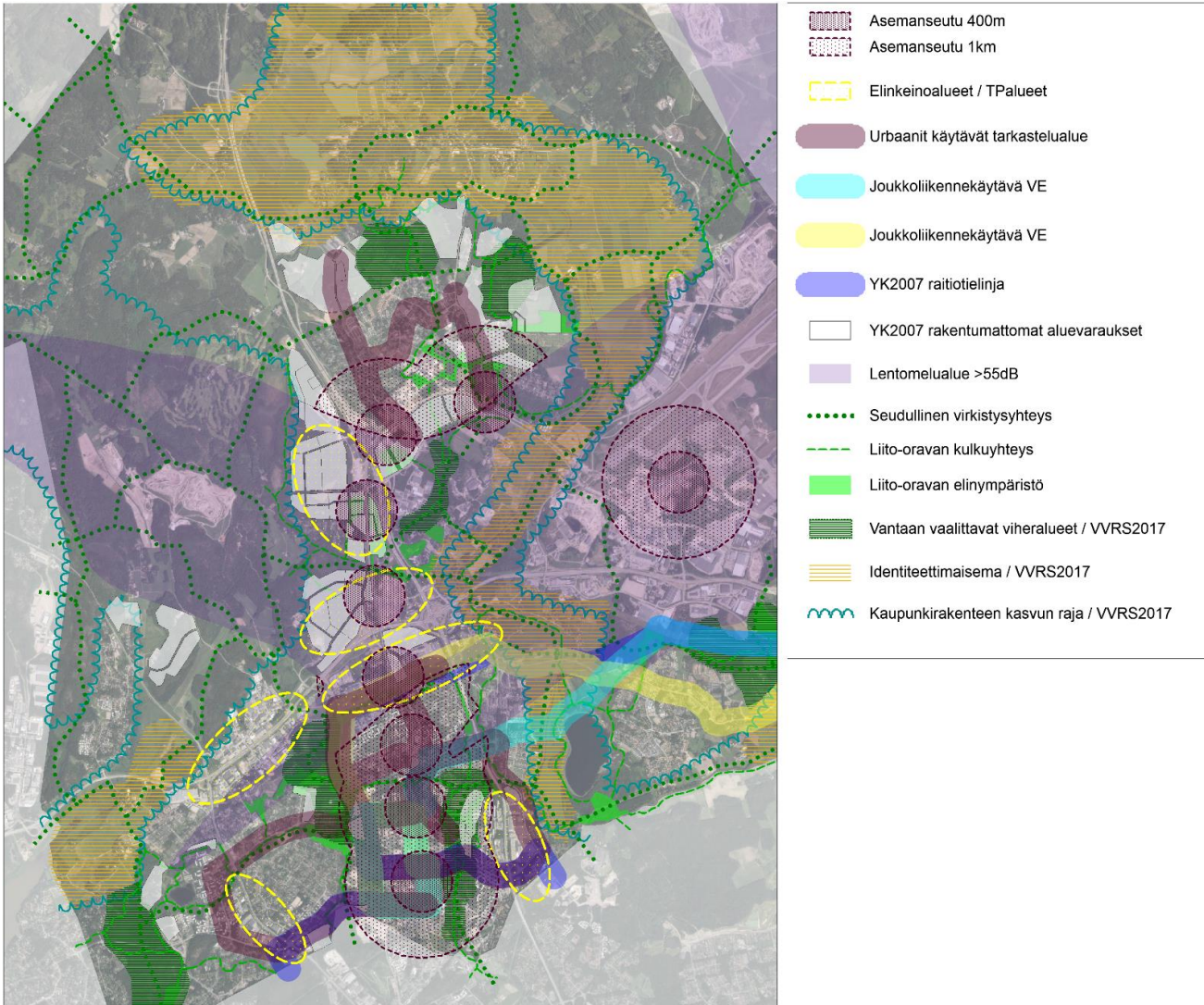
Maaseutualueiden rakentamismahdollisuuksista ja yleiskaavan ohjausvaikutuksesta laaditaan kevään aikana erillinen selvitys, jota esitellään toimikunnalle kesäkuun kokouksessa.

Asian selostivat Mari Siivola, Tiina Hulkko, Sakari Jäppinen, Timo Kallaluoto ja Anna-Riitta Kujala.

Akj vs.:n päätösesitys: Yleiskaavatoimikunta hyväksyy luonnoksen valmistelun pohjaksi.

Esittelijä muutti päätösesitystä seuraavasti: Yleiskaavatoimikunta merkitsee luonnoksen tiedoksi valmistelun pohjaksi.

Päätös: Yleiskaavatoimikunta merkitsi luonnoksen tiedoksi valmistelun pohjaksi.

Kuva: Yleiskaavan luonnossuunnittelun maankäyttötarkastelujen kohteita ja reunaehtoja Länsi-Vantaalla ja Kivistössä.

2. Uusimaa-kaava 2050 valmisteluaineisto / Vantaan lausunnon valmistelu

Uudenmaanliitto käynnisti 2016 uuden kokonaismaakuntakaavan ns. Uusimaa 2050-kaavan laadinnan. Kaavaa laaditaan kaksitasoisena siten, että koko Uudenmaan alueelle tulee yksi strateginen rakennekaava, jonka luonnos on lausuntoaineistossa, sekä kolme seuduittaista vaihekaavaa. Vaihekaavoista ei vielä ole luonnoksia, mutta valmisteluaineiston selostuksessa on lueteltu teemoja, joita kaava tulisi käsittelemään. Vantaa kuuluu Helsingin seudun vaihekaavan alueeseen, mikä on sama 14 kunnan alue kuin MAL2019-suunnitelmassa. Uusimaa-kaavan on tarkoitus valmistuessaan korvata kaikki voimassa olevat Uudenmaan maakuntakaavat.

Kaksitasoinen kaavaratkaisu, joka yhdistää hyvin yleispiirteisen rakennekaavan ja seutukohtaisen tarkan kaavan, tuntuu varsin raskaalta menettelyltä vaiheessa, jossa maakuntaudistus on vielä

kesken eikä maakunnan tehtävien määrittelyä ole tehty. Mikä on seututasoisen kaavan ohjaustehtävä?

Yleiskaavatyöhön ei rakennekaavaluonnoksen ratkaisulla ole vaikutusta. Sen sijaan Helsingin seudun vaihekaavaan tullaan sisällyttämään useita yleiskaavatyöhön kytkeytyviä aiheita kuten mm. lentomelu, seudullinen viherrakenne ja liikennejärjestelmä. Lentomelua on käsitelty kaavan taustaselvityksessä ”Helsinki-Vantaan lentoaseman merkitys ja vaikutukset Uudellamaalla”, jonka luvussa 8.3. ehdotetaan ratkaisuksi mm. nykyisiä melualueita laajempia vyöhykkeitä, joilla myös tulisi rajoittaa maankäyttöä. Kaupunki tulee lausunnossaan vastustamaan melualueiden laajentamista.

Uusimaa-kaavan valmisteluaineisto on nähtävillä ja lausunnoilla 27.2.-13.4.2018. Kaavan valmisteluajataulu on hyvin nopea: kaavaehdotuksen pitäisi valmistua jo syksyllä 2018. Yleiskaavatoimikunnalle esitellään lausuntoaineistoa. Lausunto viedään 19.3.2018 kaupunkisuunnittelulautakunnan kautta kaupunginhallitukseen. Valmisteluaineisto on kokonaisuudessaan Uudenmaanliiton nettisivuilla https://www.uudenmaanliitto.fi/aluesuunnittelu/valmistelussa_uusimaa-kaava_2050/valmisteluaineisto

Asian selosti yleiskaavapäällikkö Mari Siivola.

Akj vs.:n päätösesitys: Yleiskaavatoimikunta merkitsee lausunnon valmistelun tiedoksi.

Päätös: Yleiskaavatoimikunta merkitsi lausunnon valmistelun tiedoksi.

3. Yleiskaavatoimikunnan kokoukset syksy 2018

Syksyn 2018 kokousaikataulut ovat seuraavat:

23.8. seminaari klo 8.30-16, Clarion hotelli, Karhumäentie 5, Vantaa

3.9. klo 10-12

1.10. klo 10-12

15.10. klo 10-12

19.11. klo 10-12, varaus jatkumaan klo 16-18

17.12. klo 10-12

Akj vs.:n päätösesitys: Hyväksytään kokousaikataulu syksylle 2018.

Päätös: Yleiskaavatoimikunta hyväksyi kokousaikataulun syksylle 2018.